



25
LET

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjska ulica 6, SI-1000 Ljubljana

Telefon: 01 513 66 00

E-pošta: kgzs@kgzs.si

www.kgzs.si



www.dobroteslovenskihkmetij.si

Številka: 092-4/2025-28

Datum: 27. 8. 2024

Državni zbor RS

Šubičeva ulica 4

1102 Ljubljana

Zadeva: Komentar na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije

Spoštovani!

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) pregledali osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (EVA: 2024-2570-0083, ZUNPEOVE-B), ki ga je sprejela Vlada RS in ga predložila v skrajšani zakonodajni postopek v Državni zbor RS.

ZUNPEOVE se nanaša na uvajanje obnovljivih virov energije (OVE) v prostor in se zato smiselno navezuje na Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ), ki je tudi že v postopku sprememb in dopolnitev v Državnem zboru RS. KGZS je glede postavljanja naprav za OVE podala jasno stališče: umeščanju agrofotovoltaike na kmetijska zemljišča z do 35 bonitetnih točk odločno nasprotujemo – z agrofotovoltaiko bi se s predlagano vsebino lahko poseglo na kar 130.000 ha kmetijskih zemljišč. Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pripravljavcu novele ZKZ, smo v času javne razprave pojasnili, da moramo kmetijska zemljišča ohranjati kot nenadomestljiv naravni vir ter preprečiti konkurenco med rabo tal za pridelavo hrane in rabo tal za postavljanje agrofotovoltaičnih naprav. Opozorili smo na več tujih raziskav, ki enotno potrjujejo, da je agrofotovoltaika z namenom pridobivanja kmetijskih pridelkov večinoma negospodarna. Pilotnim projektom za agrofotovoltaiko na kmetijskih zemljiščih smo nasprotovali, saj ne sledijo namenu ZKZ, to je varovanju in ohranjanju kmetijskih zemljišč.

Na varovanje in ohranjanje kmetijskih zemljišč in ravno tako gozdnih zemljišč opozarjamo tudi ob predlogu novele ZUNPEOVE. Besedilo in obrazložitev 4. člena predloga novele, ki predlaga nov 5.b člen ZUNPEOVE ter opredelujeta in pojasnjujeta določitev (prednostnih) območij za pospešeno umeščanje fotovoltaičnih naprav in vetrnih elektrarn v prostor, ne dajeta nikakršnih zagotovil po varovanju kmetijskih in gozdnih zemljišč. Kljub temu da predlog novele iz prednostnih območij za OVE izloča prostor Nature 2000, območja naravnih vrednot in druga ekološko pomembna območja in zavarovana območja narave, je s tem izvzet le del slovenskih kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Za zaščito okolja je ključno ohranjanje sklenjenih kmetijskih in gozdnih površin ter preprečevanje nepremišljenih posegov, ki bi lahko porušili občutljivo ekološko ravnovesje. Poudarjamo, da predlagano določanje prednostnih območij za OVE lahko povzroči izgubo biotske raznovrstnosti, erozijo tal ter poslabšanje stanja zraka in vode. Varovanje kmetijskih zemljišč in gozdov podpira trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, ohranja občutljive ekosisteme, blaži podnebne spremembe in zagotavlja naravne vire za prihodnje generacije. Energetski projekti oziroma prednostna območja za OVE v ta dragocena območja ne smejo posegati.

4. člen oziroma 5.b člen je pomanjkljiv tudi postopkovno: predlog novele ne določa jasnih in vnaprej znanih nedvoumnih kriterijev in pravil za določanje prednostnih območij OVE, zgolj usmerja na akcijski načrt. Prav tako ne določa organa, ki bo izvajal določanje prednostnih območij OVE. Ob odsotnosti organa in pravil za določanje prednostnih območij OVE manjka tudi možnost sodelovanja javnosti pri določanju teh območij, predvsem možnost sodelovanja lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč na ali neposredno ob prednostnem območju OVE. Z onemogočanjem sodelovanja javnosti se kršita Aarhuška konvencija in Direktiva (EU) 2023/2413. Zakonodajalec mora vsebinsko pomanjkljiv 4. člen oziroma 5.b člen dopolniti z navedbo organa, postopka, kriterijev in možnostjo sodelovanja javnosti pri določanju prednostnih območij OVE, pri čemer:

- prednostna območja OVE morajo temeljiti na strokovnih podlagah, ki vključujejo presojo kumulativnih vplivov predvidene rabe prostora na naravo, zdravje ljudi in njihovo kakovost bivanja, prav tako pa določenimi omejitvami glede, največjega števila, nazivne moči ali površine posamezne vrste naprave OVE;
- mora biti izrecno omogočeno sodelovanje javnosti v postopku priprave kriterijev in pravil za določanje prednostnih območij OVE ter sodelovanje javnosti pri določanju lokacije teh območij.

Nadalje nasprotujemo opustitvi presoje vplivov na okolje, kar predlaga 9. člen ZUNPEOVE-B: nov a28.a člen predlaga, da se predhodna presoja in presoja vplivov na okolje praviloma ne izvaja za posege na območju pospešenega uvajanja OVE, razen če tako ne določi ministrstvo, pristojno za okolje kot mnenjedajalec.

Predlog člena, niti v besedilu člena niti v njegovi obrazložitvi, ne daje pojasnil, pod kakšnimi (vnaprej znanimi in objektivnimi) kriteriji in pogoji bo ministrstvo zahtevalo izvedbo predhodnega postopka ali postopka presoje vplivov na okolje. Zakonodajalca z namenom sprejema predvidljivega in določnega predpisa pozivamo, da člen dopolni s kriteriji o predhodnem postopku ali postopku presoje vplivov na okolje. Vnaprej je potrebno določiti tudi dokumentacijo, ki mora biti predložena, da ministrstvo, pristojno za okolje, poda objektivno stališče.

ZUNPEOVE-B, ki s postavljanjem in grajenjem naprav za OVE omogoča trajne in nepovratne posege v naravo in okolje, mora zagotoviti ustrezne standarde varovanja tega prostora, predvsem kmetijskih in gozdnih zemljišč. Zakonodajalca pozivamo, da z namenom ohranitve kmetijskih in gozdnih površin previdno pristopi k sprejemanju ZUNPEOVE-B.

Lep pozdrav!

Martin Mavsar
direktor



dr. Jože Podgoršek
predsednik



Poslano:

- naslovniku (gp@dz-rs.si),
- arhiv, tu.